

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 394)

İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı, Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin ve Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu (2/283)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Gerekçesi ilişiktir.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Hikmet Çetin
Diyarbakır

Bülent Akarcalı
İstanbul

Güneş Müftüoğlu
Zonguldak

GENEL GEREKÇE

16.1.1964 tarihli 378 sayılı Yasama Meclisleri Dış Münasebetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, çift meclis esasına göre düzenlenmiştir.

Kanunun uygulanmasından doğan aksaklıklar ve zaman içinde meydana gelen gelişmeler ile 1982 Anayasasınca kabul edilen tek meclis esası nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin dış ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Kanun teklifimiz bu gereği yerine getirmek amacıyla hazırlanmış bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin milletlerarası faaliyetlerinin başlıcaları sayılmaktadır.

Madde 2. — Bu madde ile birinci maddede sayılan dostluk grupları dışındaki faaliyetlere katılacak heyetlerin seçim esasları düzenlenmiştir.

Anayasanın 95 inci maddesinin 2 nci fıkrası hükmüne göre siyasî parti gruplarının kendi kuvvetleri oranında bu heyetlerde temsil edilmeleri sağlanmaktadır.

Madde 3. — Birinci maddede sayılan faaliyetlere seçilen üyelerin üyeliklerinin hangi hallerde sona ereceği ve siyasî parti gruplarının oranlarında değişiklikler olması sonucunda bunların bir heyette sahip oldukları üyelik sayısı değişen oranlara uymadığı takdirde yapılacak işlem bu madde ile düzenlenmektedir.

Madde 4. — Bu madde ile dostluk grupları ve parlamentolararası birlik gruplarının Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundan alınacak karar üzerine kurulabileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 5. — Bu madde, dostluk grupları ile parlamentolararası birlik için hazırlanacak tüzüklerde yer alması gereken hususlar belirtilmektedir.

Madde 6. — Bu madde, yabancı parlamentolara yapılacak resmî ziyaretler konusunu düzenlemektedir. Yapılacak ziyaretlerin tamamıyla resmî ve parlamentolararası bir mahiyeti olması dolayısıyla bu maddede Anayasanın 95 inci maddesinin ikinci fıkrasının icapları nazarı dikkate alınmıştır.

Madde 7. — Bu madde, yabancı parlamentoların Türkiye Büyük Millet Meclisini ziyaret etmeleri için Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yapılacak davetleri düzenlemektedir.

Madde 8. — Bu madde ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin kongre, konferans ve benzeri milletlerarası toplantılara bir heyetle katılıp, katılmama konusu ve usulü düzenlenmekte, toplantıya gidecek heyetin seçiminin ikinci madde uyarınca yapılacağı vurgulanmaktadır.

Madde 9. — Bu madde ile millî dava ve çıkarlarımızın gereği gibi tanıtımı ve destek sağlanması amacıyla yabancı ülke parlamenterleri ile kulis faaliyetleri yapılması ve Türkiye lobileri oluşturulması için Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir heyet gönderilmesi usul ve işlemleri tespit edilmiştir.

Madde 10. — Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ara vermesi veya tatilde bulunması hallerinde faaliyetlerin aksamaması için uygulanacak usuller bu madde ile düzenlenmektedir.

Madde 11. — Bu madde ile Dostluk Grupları ve Parlamentolararası Ziyaret Heyetleri dışındaki milletlerarası heyetlere seçilebilmek için iyi derecede yabancı dil bilgisini kanıtlayıcı belgelerin tespit ve incelenmesi usulleri düzenlenmiştir.

Madde 12. — Birinci maddede sayılan heyetlerin dış ülkelere gitmeden önce hükümetle temas edip bilgi alış verişinde bulunma gereği ve bu heyetlerin Meclis dışı resmî yazışmaları bu madde ile düzenlenmektedir.

Madde 13. — Bu madde, heyet başkanlarının görevlerini düzenlemektedir.

Madde 14. — Bu madde ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının izni ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Binasının milletlerarası toplantılar için kullanılabilmesi belirtilmektedir.

Madde 15. — Bu madde ile yürürlükten kaldırılan kanun ile ek ve değişiklikleri belirtilmektedir.

Madde 16. — Yürürlük maddesidir.

Madde 17. — Yürütme ile ilgilidir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 2/283

Karar No. : 26

19.3.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı, Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin ve Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun; "Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi" Komisyonumuzun 28.2.1990, 7.3.1990 ve 14.3.1990 tarihli birleşimlerinde Dışişleri Bakanlığı Temsilcisinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanı ile Dışilişkiler ve Protokol Müdürünün katılmalarıyla görüşülmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin dışilişkilerini düzenleyen 16.1.1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun çift meclis esasına göre düzenlenmiş olması ve Kanunun uygulanmasından doğan aksaklıkların ve zaman içinde meydana gelen gelişmelerin sonucu 378 sayılı Kanunun ihtiyaca cevap veremez hale gelmesi sebebiyle hazırlanan Teklif, Komisyonumuzca da uygun mütalaa edilmiştir.

Komisyonumuzca Teklifin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiş, 2 nci maddesinin a bendi; seçimin grup iç yönetmelik hükmüne göre yapılmasını ve komisyon çalışmalarının aksamamasını sağlamak üzere yapılan değişiklikle, d bendi; "yedek üyelikleri" yerine "yedek üyelikler" ibaresi konularak, e bendi; verilen hizmetin gerektiği şekilde yerine getirilmesi süreklilik gerektirdiğinden "siyasî parti gruplarınca yapılan seçimler Türkiye Büyük Millet meclisinin çalışma dönemi olarak kabul edilen Başkanlık Divanı görev süresince geçerlidir. Birinci dönem 2 yıl 2 nci dönem 3 yıllık süreyi kapsar." şeklindeki değişiklikle kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca, Teklifin 3 üncü maddesinde geçen "Başkan" kelimesinin "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı" olarak belirtilmesine, 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasındaki "bütün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine" ifadesinin "Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün üyelerine" şeklinde değiştirilmesine, son fıkrasının kaldırılarak yerine, bir önerge ile kabul edilen metnin maddenin sonuna eklenmesine karar verilmiştir..

Komisyonumuzca, 5 inci maddede geçen "idare heyetine dahil edilmesi" ifadesi "yönetim kuruluna seçilmesi" şeklinde, (iii) cümlesi, yapılan önerinin benimsenmesiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

6 ncı madde, başlığına "yapılacak" kelimesinin eklenmesine, "... parti grubu veya acele hallerde grup yönetim kurulu" ibaresi yerine "... parti grubu iç yönetmelik hükümlerine göre" ibaresinin benimsenmesine, verilen bir önerge ile son fıkranın, TBMM Başkanına daha geniş hareket imkânı sağlayacak şekilde değiştirilmesine karar verilerek, 7 nci maddede ise, ifadeye açıklık getirmek için yapılan iki redaksiyonla kabul edilmiştir,

Komisyonumuzca, ayrıca milletvekillerinin, yürütme organının yurt dışındaki çalışmalarını izleyip, bilgi almalarını ve Anayasanın 82 nci maddesi çerçevesinde yardımcı olmalarını

sağlamak amacıyla düzenlenen bir önergeyle, 7 nci maddeden sonra 8 inci madde olarak bir yeni madde eklenmesine, sonraki madde numaralarının buna göre düzenlenmesine, 9 uncu maddede, TBMM Başkanlığına, uygulamada karşılaşılan bazı durumlarda esneklik sağlamak amacıyla verilen bir önergenin kabulü ile son fıkra eklenmesine karar verilmiştir.

Komisyonumuz tarafından 10 uncu maddede bir redaksiyon yapılmış, 11 ve 12 nci maddelerin atıf yaptığı madde numaraları Teklifin aldığı son şekle uygun olarak değiştirilmiş, ayrıca 12 nci maddenin aranan yabancı dil bilgisinin mevcudiyetinin tespiti ile ilgili cümlesi, ifade tarzı değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin 13 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının kaldırılması, bunun sonucunda madde başlığından "... ve yazışmalar" ibaresinin çıkarılması ile "gerekli gördüğü" ibaresinin "gerekli" şeklinde değiştirilmesine, 14 üncü maddenin 1 inci fıkrasının, Meclis Başkanlığı ile Heyet Başkanlıklarının, takip edilen konuyla paralel olarak ilgilendirilmelerini sağlamak amacıyla verilen bir önerge ile değiştirilmesine, 15 ve 16 ncı maddelerin aynen kabulüne karar verilmiştir.

Komisyonumuzca Teklife 16 ncı maddeden sonra yeni seçim dönemine açıklık getirmek ve karışıklığa meydan vermemek amacıyla düzenlenen bir önerge ile "1991 yılı çalışma dönemi için yapılacak heyet seçimleri bu Kanun hükümlerine göre yapılır." şeklinde bir geçici madde ilavesine ve yürürlük ve yürütme maddelerinin aynen kabulüne karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Adnan Tütken
Amasya
Sözcü
M. Cavit Kavak
İstanbul
Üye
Baki Durmaz
Afyon
Üye
Onural Şeref Bozkurt
Ankara
Üye
Mehmet Sağdıç
Ankara
Üye
H. Cahit Aral
Elazığ
Üye
Öner Miski
Hatay
Üye
Cevdet Akçalı
İstanbul
Üye
Abdulvahap Dizdaroğlu
Mardin
Üye
İrfan Demiralp
Samsun

Başkanvekili
Mustafa Kalemlı
Kütahya
Kâtip
Ali Rifki Atasever
Tekirdağ
Üye
M. Tahir Köse
Amasya
Üye
Göksel Kalaycıoğlu
Ankara
Üye
Fethi Çelikbaş
Burdur
Üye
Sabahattin Aras
Erzurum
Üye
Bülent Akarcalı
İstanbul
üye
İsmail Cem
İstanbul
Üye
Nurettin Yılmaz
Mardin
üye
Özer Gürbüz
Samsun

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ BÜLENT AKARCALI, DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ HİK-
MET ÇETİN VE ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ GÜNEŞ MÜFTÜOĞLU'NUN TEKLİFİ

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi

Dış İlişkiler

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisinin milletlerarası faaliyetlerinden başlıcaları şunlardır :

- a) Türkiye Cumhuriyetinin üye olduğu milletlerarası kuruluşlardan, üye ülke parlamen-
tolarının temsil edildiği organlar çerçevesinde yürütülen ilişkiler.
- b) Türkiye Cumhuriyeti ile bünyesinde parlamenterlerden müteşekkil bir organ bulunan
milletlerarası bir kuruluş arasında mevcut bir anlaşma gereği tesis edilmiş veya edilecek karma
parlamento komisyonları çerçevesindeki ilişkiler.
- c) Milletlerarası bir anlaşma ile veya böyle bir anlaşma olmaksızın kurulmuş veya kuru-
lacak parlamento birlikleri çerçevesindeki ilişkiler.
- d) Yabancı devletler parlamentolarının bir veya birkaçı ile karşılıklılık ilkesine göre ku-
rulacak dostluk grupları ile yürütülen ilişkiler.
- e) Yabancı devletler parlamentoları ile karşılıklı resmî ziyaretler.
- f) Yabancı parlamentolar, hükümetler, milletlerarası kurum, kurul veya kuruluşların par-
lamento üyelerinin iştirakiyle düzenleyecekleri milletlerarası toplantılar ile bunlardan Türkiye
Büyük Millet Meclisince düzenlenecek toplantılar.
- g) Türkiye'nin dış politikasını ilgilendiren konularda yabancı ülkelere gönderilecek özel
parlamento heyetlerinin faaliyetleri.

Üyelerin Seçimi

MADDE 2. — Birinci maddede gösterilen dış ilişkilerde, dostluk grupları hariç, Türkiye
Büyük Millet Meclisini temsil edecek heyet üyeleri aşağıdaki esaslara göre seçilirler.

- a) Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek üyeler, mensup oldukları siyasî parti
grubu veya acele hallerde grup yönetim kurulu tarafından aday gösterilir. Bu adaylar, Türkiye
Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca Genel Kurulun bilgisine sunulmakla seçilmiş sayılırlar.
- b) Her bir siyasî parti grubuna düşen sayı, bunların, parti grupları toplam sayısı içinde-
ki yüzde oranlarına göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca tespit edilir. Bu
sayı ve oranlara, siyasî parti grupları, bildirimden itibaren üç gün içinde itiraz edebilirler. Bu
itirazlar, Divan tarafından kesin olarak karara bağlanır.
- c) Bir siyasî parti grubunun, kendisine düşen asıl veya yedek üyeliklerden bir diğer siyasî
parti grubu lehine, seçim sonuçları kesinleşmeden önce feragat etmesi mümkündür.
- d) Yedek üyelikleri için de yukarıdaki fıkralar uyarınca işlem yapılır. Aynı siyasî parti
grubuna mensup bir asıl üyenin yerini ancak aynı gruba mensup bir yedek üye alabilir; (c) ben-
di uyarınca yapılmış olan feragatlar saklıdır.
- e) Aksine hüküm yoksa, bu madde gereğince yapılan seçimler her yıl yenilenir; boşalan
üyelikler derhal doldurulur.
- f) Heyet üyelerinin kendi aralarından üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu ile seçe-
cekleri milletvekili o heyetin başkanı olur.

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi

Dış İlişkiler

MADDE 1. — Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Üyelerin Seçimi

MADDE 2. — Birinci maddede gösterilen dış ilişkilerde, dostluk grupları hariç, Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek heyet üyeleri aşağıdaki esaslara göre seçilirler.

a) Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek asil ve yedek üyeler mensup oldukları siyasî parti grubunun iç yönetmelik hükümlerine göre seçilirler. Bu adaylar TBMM Başkanlığınca Genel Kurulun bilgisine sunulmakla seçilmiş sayılırlar.

Asil üyenin katılmadığı her toplantı ve çalışmaya yedek üye oy verme hakkı da dahil olmak üzere tam yetkiyle katılır. Bu katılımı sağlamakdan Heyet Başkanı sorumlu ve yetkilidir.

b) Her bir siyasî parti grubuna düşen sayı, bunların, parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarına göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca tespit edilir. Bu sayı ve oranlara, siyasî parti grupları, bildirimden itibaren üç gün içinde itiraz edebilirler. Bu itirazlar, Divan tarafından kesin olarak karara bağlanır.

c) Bir siyasî parti grubunun, kendisine düşen asil veya yedek üyeliklerden bir diğer siyasî parti grubu lehine, seçim sonuçları kesinleşmeden önce feragat etmesi mümkündür.

d) Yedek üyelikler için de yukarıdaki bendler uyarınca işlem yapılır. Aynı siyasî parti grubuna mensup bir asil üyenin yerini ancak aynı gruba mensup bir yedek üye alabilir; (c) bendi uyarınca yapılmış olan feragatlar saklıdır.

e) Bu madde gereğince siyasî parti gruplarıncı yapılan seçimler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çalışma dönemi olarak kabul edilen Başkanlık Divanı görev süresince geçerlidir. Birinci dönem 2 yıl, ikinci dönem 3 yıllık süreyi kapsar.

f) Heyet üyelerinin kendi aralarından üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu ile seçecekleri milletvekili o heyetin başkanı olur.

(İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı, Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin ve Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun Teklifi)

Üyelik'in Sona Ermesi

MADDE 3. — Birinci maddeye göre oluşan parlamentolararası grupların üyelerinden, mensubu olduğu siyasî parti ile üyelik bağı sona eren veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup kurma hakkını kaybeden bir siyasî parti grubu mensubu milletvekilinin üyeliği kendiliğinden sona erer.

Siyasî parti gruplarının oranlarında değişiklik olması sonucunda bunların bir heyette sahip oldukları üyelik sayısı değişen oranlara uymuyorsa, Başkan bu durumu tespit eder. Bunun üzerine ikinci madde uyarınca gerekli işlem yapılır.

Dostluk Grupları ve Parlamentolararası Birlik Grupları

MADDE 4. — Dostluk grupları ve parlamentolararası birlik grupları Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundan alınacak karar üzerine kurulurlar.

Dostluk grupları bütün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine açıktır.

Parlamentolararası birlik gruplarının veya temsil heyetlerinin teşkili amacı ile ikinci maddeye göre yapılacak seçimlerde, ilgili parlamentolararası birliğin anatózüğü varsa bu tüzük hükümleri de nazara alınır.

Parlamentolararası birlik grubu görev süresince ilgili parlamentolararası birliğin Türkiye Büyük Millet Meclisindeki idarî işlerini de yürütür.

Tüzükler

MADDE 5. — a) Dostluk grupları tüzüklerini kendileri yaparlar. Bu amaçla hazırlanacak tüzüklerde; (i) değişik siyasî eğilimli üyelerin gerek dostluk grubu yönetim kurulunda, gerek grup adına dış ülkelere gönderilecek temsil heyetlerinde adaletli bir şekilde yer almalarını sağlayacak; (ii) aynı Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin birden fazla dostluk grubu idare heyetine dahil edilmesini önleyecek ve (iii) dış ülkelere gönderilecek temsil heyetlerinin dostluk grubunun idare heyetine inhisar ettirilmesini yasaklayacak hükümlerin de öngörülmesi gereklidir.

b) Parlamentolararası birlik için Grup Tüzüğü yapılması gerekiyorsa, bu tüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca ve Hükümetin görüşü alındıktan sonra yapılır. Parlamentolararası birlik için hazırlanacak tüzüklerde bu maddenin (a/i) fıkrasında kayıtlı hususa ilaveten yurt dışında yapılacak temas ve toplantılara muntazaman katılmasını sağlayacak hükümler de öngörülür.

Yabancı Parlamentolara Resmî Ziyaretler

MADDE 6. — Yabancı parlamentolardan Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılan ziyaret davetlerine uyup uymamak konusunda karar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda alınır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı alınan kararı diplomatik yoldan davet sahibine duyurur.

Davete uyulacaksa, ikinci madde uyarınca seçim yapılır.

Heyet başkanlığı şahsen davet edilmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından deruhte edilmişse, onun mensup olduğu siyasî parti grubu veya acele hallerde grup yönetim kurulu kendisine düşen sayıdan bir eksik sayıda aday gösterir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, uygun göreceği bir üyeyi bu heyete dahil edebilir. O takdirde yukarıki fıkra gereğince, o üyenin mensup olduğu gruba düşen sayıdan bir eksiltilir.

(Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Üyelğin Sona Ermesi

MADDE 3. — Birinci maddeye göre oluşan parlamentolararası grupların üyelerinden mensubu olduğu siyasî parti ile üyelik bağı sona eren veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup kurma hakkını kaybeden bir siyasî parti grubu mensubu milletvekilinin üyeliği kendiliğinden sona erer.

Siyasî parti gruplarının oranlarında değişiklik olması sonucunda bunların bir heyette sahip oldukları üyelik sayısı değişen oranlara uymuyorsa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı bu durumu tespit eder. Bunun üzerine ikinci madde uyarınca gerekli işlem yapılır.

Dostluk Grupları ve Parlamentolararası Birlik Grupları

MADDE 4. — Dostluk grupları ve parlamentolararası birlik grupları Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundan alınacak karar üzerine kurulurlar.

Dostluk grupları Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün üyelerine açıktır.

Parlamentolararası birlik gruplarının veya temsil heyetlerinin teşkili amacı ile ikinci maddeye göre yapılacak seçimlerde, ilgili parlamentolararası birliğin ana tüzüğü varsa bu tüzük hükümleri de nazara alınır.

Dostluk gruplarının dış temas heyetleri temsili olarak oluşturulur. Bu temaslar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının oluruyla ve mütekabiliyet esaslarına göre düzenlenir ve yürütülür.

Tüzükler

MADDE 5. — a) Dostluk grupları tüzüklerini kendileri yaparlar. Bu amaçla hazırlanacak tüzüklerde; (i) değişik siyasî eğilimli üyelerin gerek dostluk grubu yönetim kurulunda, gerek grup adına dış ülkelere gönderilecek temsil heyetlerinde adaletli bir şekilde yer almalarını sağlayacak; (ii) aynı Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin birden fazla dostluk grubu yönetim kuruluna seçilmesini önleyecek ve (iii) dış ülkelere gönderilecek dostluk grubu heyetlerini yalnızca yönetim kurulu üyeleri ile sınırlandırmayacak hükümlerin de öngörülmesi gereklidir.

b) Parlamentolararası birlik için Grup Tüzüğü yapılması gerekiyorsa, bu tüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık divanınca ve Hükümetin görüşü alındıktan sonra yapılır. Parlamentolararası birlik için hazırlanacak tüzüklerde bu maddenin (a/i) bendinde kayıtlı hususa ilaveten yurt dışında yapılacak temas ve toplantılara muntazaman katılmasını sağlayacak hükümler de öngörülür.

Yabancı Parlamentolara Yapılacak Resmî Ziyaretler

MADDE 6. — Yabancı parlamentolardan Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılan ziyaretler davetlerine uyup uymamak konusunda karar Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda alınır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı alınan kararı diplomatik yoldan davet sahibine duyurur.

Davete uyulacaksa, ikinci madde uyarınca seçim yapılır.

Heyet başkanlığı şahsen davet edilmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından deruhte edilmişse, onun mensup olduğu siyasî parti grubu iç yönetmelik hükümlerine göre kendisine düşen sayıdan bir eksik sayıda aday-gösterir.

(İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı, Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin ve Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun Teklifi)

Türkiye Büyük Millet Meclisine Resmî Ziyaretler

MADDE 7. — Türkiye Büyük Millet Meclisinden yabancı parlamentolara yapılacak ziyaret davetleri Başkanlık Divanınca kararlaştırılır. Bu karar Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı alınan kararı diplomatik yoldan davet edilene duyurur.

Kongre ve Konferanslar

MADDE 8. — Yabancı parlamentolar, hükümetler, milletlerarası kurum, kurul veya kuruluşların, parlamento üyelerinin iştirakiyle düzenlenip, Türkiye Büyük Millet Meclisinin de bir heyetle katılması istenilen kongre ve konferans gibi milletlerarası toplantılara katılıp katılmama konusunda Meclis Genel Kurulundan karar alınır. Alınan karar Meclis Başkanı tarafından diplomatik yoldan davet sahibine duyurulur.

Davete uyulacaksa, heyetin seçimi ikinci madde uyarınca yapılır.

Siyasî Tanıtma Faaliyetleri

MADDE 9. — Türkiye'nin dış politikasını ilgilendiren konularda; millî dava ve çıkarlarımızın gereği gibi tanıtımı ve destek sağlanması amacıyla yabancı ülke parlamentoları ile temaslar yapılması ve fikir oluşturulması için Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir heyet gönderilmesine Dışişleri Bakanlığının gerek göstermesi halinde, konu hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının görüş ve önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilir.

Gönderilmesi kararlaştırılan heyetin seçimi ikinci madde uyarınca yapılır.

Araverme veya Tatilde Uygulanacak Usul

MADDE 10. — Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına aravermesi veya tatilde bulunması hallerinde, beş, altı ve sekizinci maddelerdeki davetlerle dokuzuncu maddedeki Başkanlık Divanı önerilerinin onaya sunulması ve heyetlerin seçimi imkânsız ise; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, siyasî parti grup başkanları veya vekillerinden birisi veya yetkili bir grup temsilcisi ile birlikte yapacakları toplantıda alınacak karar uygulanır. Bu karar, Meclis çalışmaları başladığında Genel Kurulun bilgisine sunulur.

(Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Daveti yapan Parlamento ile karşılıklı Dostluk grupları kurulmuş ise, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Dostluk Grubu Başkanını veya ilgili siyasî parti grubunun müspet görüşünü almak kaydıyla bir milletvekilini bu heyete dahil edebilir. Bu takdirde, bu üyenin mensup olduğu gruba düşen sayıdan bir kişi eksiltilir

Türkiye Büyük Millet Meclisine Yapılacak Resmî Ziyaretler

MADDE 7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından, yabancı parlamentolara yapılacak ziyaret davetleri, Başkanlık Divanı'na kararlaştırılır, Bu karar Genel Kurulun bilgisine sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı alınan kararı diplomatik yoldan davet edilene duyurur.

Yürütme Organının Dış Temaslarına Katılım

MADDE 8. — Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanların yaptıkları yurt dışı gezi, temas ve toplantılara Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasî partilerin milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun kararıyla katılabilirler.

Kongre ve Konferanslar

MADDE 9. — Yabancı parlamentolar, hükümetler, milletlerarası kurum, kurul veya kuruluşların, parlamento üyelerinin iştirakiyle düzenlenip, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin de bir heyetle katılması istenilen kongre ve konferans gibi milletlerarası toplantılara katılıp katılmama konusunda Meclis Genel Kurulundan karar alınır. Alınan karar Meclis Başkanı tarafından diplomatik yoldan davet sahibine duyurulur.

Davate uyulacaksa, heyetin seçimi ikinci madde uyarınca yapılır.

Birinci fıkraya göre ve isim belirtilmek suretiyle yapılan davetlerde; siyasî parti gruplarının yüzde oranlarına uygun olması kaydıyla ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının olumlu görüşleri üzerine Genel Kurul'un onayı ile heyet seçilmiş olur.

Siyasî Tanıtma Faaliyetleri

MADDE 10. — Türkiye'nin dış politikasını ilgilendiren konularda; millî dava ve çıkarlarımızın gereği gibi tanıtımı ve destek sağlanması amacıyla yabancı ülke parlamenterleri ile temaslar yapılması ve fikir oluşturulması için Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir heyet gönderilmesine Dışişleri Bakanlığının gerek görmesi halinde, konu hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı'nın görüş ve önerisi üzerine Genel Kurul'ca karar verilir.

Gönderilmesi kararlaştırılan heyetin seçimi ikinci madde uyarınca yapılır.

Araverme veya Tatilde Uygulanacak Usul

MADDE 11. — Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çalışmalarına aravermesi veya tatilde bulunması hallerinde, dört, altı ve dokuzuncu maddelerdeki davetlerle onuncu maddedeki Başkanlık Divanı önerilerinin onaya sunulması ve heyetlerin seçimi imkânsız ise; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, siyasî parti grup başkanları veya vekillerinden birisi veya yetkili bir grup temsilcisi ile birlikte yapacakları toplantıda alınacak karar uygulanır. Bu karar, Meclis çalışmaları başladığında Genel Kurul'un bilgisine sunulur.

(İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı, Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin ve Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun Teklifi)

Yabancı Dil Şartı

MADDE 11. — Bir, iki, sekiz ve dokuzuncu maddeler gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisinden milletlerarası toplantılara katılacak olan milletvekillerinin Fransızca ve İngilizceyi veyahut gitmeleri bahiskonusu olan toplantıda kullanılacak dillerden birini iyi bilmeleri gereklidir. Bu milletvekillerinin ikinci madde gereğince isimlerinin Meclise sunulabilmesi ve seçimlerinin kesinlik kazanabilmesi için, bu fıkrada yazılı dillerden birini iyi bildiklerini kanıtlayıcı bilgi ve belgeleri mensubu oldukları siyasî parti grubu yönetimine vermeleri gereklidir. Siyasî parti grupları bu bilgi ve belgeleri inceleyip araştırdıktan sonra hâsıl olacak kanaatlarını, belgeleri ile birlikte ve her aday için ayrı bir yazı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirirler. Bu bilgi ve belgeler üzerinde Başkanlık divanında inceleme yapıldıktan ve aranan yabancı dil bilgisinin mevcudiyeti tespit edildikten sonra adaylar Genel Kurulun bilgisine sunulabilir. Dil bilgisi yeterli görülmeyen adayların yerine yenilerinin gösterilmesi ilgili siyasî parti grubundan istenir.

Dostluk grupları ve yabancı parlamentolara ziyaret amacı ile gidecek heyet üyelerinde yabancı dil şartı aranmaz.

Heyetlerin Hükümetle Teması ve Yazışmaları

MADDE 12. — Birinci maddede sayılan heyetler, dış ülkelere gitmeden önce hükümetle temas ederler. Hükümet, bu heyetlere istedikleri ve gerekli gördüğü bilgileri verir ve gereken yardımı yapar.

Heyetler Meclis dışı yazışmalarını Meclis Başkanlığı aracılığı ile yaparlar.

Heyet Başkanlarının Görevleri

MADDE 13. — Bu Kanunda bahis konusu heyet başkanları, heyetin temsil görevini yerine getirmesini sağlayıcı tedbirleri alırlar. Her toplantıya gitmeden önce toplantı gündemindeki konular hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına bilgi vermek ve dönüşte ise, heyetin faaliyetleri ile ilgili bir rapor hazırlayarak Meclis Başkanlığına sunmak zorundadırlar.

Birinci maddenin (a), (b), (c) bentlerine göre oluşan heyet başkanları, bu raporlara ilaveten yıl sonunda "yıllık faaliyet raporu" hazırlayıp, Meclis Başkanlığına sunarlar. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bu raporlardan gerekli gördüklerini Genel Kurulun bilgisine sunar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, ikinci fıkrada belirtilen heyetler arasında bilgi alışverişini ve koordinasyonu sağlamak amacıyla yılda iki defadan az olmamak üzere heyet başkanları ile toplantılar yapar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Binasının Milletlerarası Toplantılarda Kullanılması

MADDE 14. — Türkiye Büyük Millet Meclisi binalarının milletlerarası toplantılar için kullanılmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı izin vermeye yetkilidir. Bu izin verildiği, ilgili mercie Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından bildirilir.

Yürürlükten Kaldırılan Kanun

MADDE 15. — 16.1.1964 tarih ve 378 sayılı Yasama Meclisleri Dış Münasebetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yabancı Dil Şartı

MADDE 12. — Bir, iki, dokuz ve onuncu maddeler gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden milletlerarası toplantılara katılacak olan milletvekillerinin Fransızca veya İngilizceyi veyahut gitmeleri bahis konusu olan toplantıda kullanılacak dillerden birini iyi bilmeleri gereklidir. Bu Milletvekillerinin ikinci madde gereğince isimlerinin Meclis'e sunulabilmesi ve seçimlerinin kesinlik kazanabilmesi için, bu fıkrada yazılı dillerden birini iyi bildiklerini kanıtlayıcı bilgi ve belgeleri mensubu oldukları siyasi parti grubu yönetimine vermeleri gereklidir. Siyasi parti grupları bu bilgi ve belgeleri inceleyip araştırdıktan sonra hasıl olacak kanaatlarını, belgeleri ile birlikte ve her aday için ayrı bir yazı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirirler. Ancak bu bilgi ve belgeler üzerinde Başkanlık Divanında inceleme yapıldıktan ve aranan yabancı dil bilgisinin mevcudiyeti tespit edilmeden adaylar Genel Kurul'un bilgisine sunulamaz. Dil bilgisi yeterli görülmeyen adayların yerine yenilerinin gösterilmesi ilgili siyasi parti grubundan istenir.

Dostluk grupları ve yabancı parlamentolara ziyaret amacı ile gidecek heyet üyelerinde yabancı dil şartı aranmaz.

Heyetlerin Hükümetle Teması

MADDE 13. — Birinci maddede sayılan heyetler, dış ülkelere gitmeden önce hükümetle temas ederler. Hükümet, bu heyetlere istedikleri ve gerekli bilgileri verir ve gereken yardımı yapar.

Heyet Başkanlarının Görevleri

MADDE 14. — Bu Kanunda bahis konusu heyet başkanları, heyetin temsil görevini yerine getirmesini sağlayıcı tedbirleri alırlar. Her Toplantıya gitmeden önce toplantı gündemindeki konular hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına bilgi vermek ve dönüşte ise, heyetin faaliyetleri ile ilgili bir rapor hazırlayarak Meclis Başkanlığına sunmak zorundadırlar. Komisyon ve alt komisyon üyeleri de dönüşlerinde, heyet başkanlığına raporlarını yazılı olarak verirler.

Birinci maddenin (a), (b), (c) bendlerine göre oluşan heyet başkanları, bu raporlara ilave-ten yıl sonunda "yıllık faaliyet raporu" hazırlayıp, Meclis Başkanlığına sunarlar. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bu raporlardan gerekli gördüklerini Genel Kurul'un bilgisine sunar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, ikinci fıkrada belirtilen heyetler arasında bilgi alışverişini ve koordinasyonu sağlamak amacıyla yılda iki defadan az olmamak üzere heyet başkanları ile toplantılar yapar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Binasının Milletlerarası Toplantılarda Kullanılması

MADDE 15. — Teklifin 14 üncü maddesi 15 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten Kaldırılan Kanun

MADDE 16. — Teklifin 15 inci maddesi 16 ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı, Diyarbakır Milletvekili Hikmet Çetin ve Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun Teklifi)

Yürürlük

MADDE 16. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17. — Bu Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi yürütür.

(Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE — 1991 yılı çalışma dönemi için yapılacak heyet seçimleri bu kanun hükümlerine göre yapılır.

Yürürlük

MADDE 17. — Teklifin 16 ncı maddesi 17 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 18. — Teklifin 17 nci maddesi 18 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

